

Նվաճում

Փրկարար շենքի նորի հայիս

Նախարարի 4-7-ը Հունգարիայի եզեր քաղաքում անցկացվեց ծանրամարտի աշխարհի գավաթի խաղարկությունը, որի ժամանակ ՀՀ Արդարական մարզային նախարարությունը, 85 կա քաշային կարգում հանդիս ելող Գրետա Վարդանյանը դարձավ արժարել մեդալակիր: Ծանրամարտի եվրոպայի առաջնություններում 2 արժար և 1 բրոնզ վաստակած՝ հաշմանդամություն ու մեծացն մարզուի ին համեստուեն նշում է աշխարհի խաղերին առաջին անգամ էր մասնակցում: ճանաչեած նրան, ով ուժերի գերլարում պարձր պահեց Երկրի պատվի:

Մանրամասները՝
մեր թերթի հաջորդ
համարում:

N 18 (666)
12-18.05.2017

ISSN 1829-149X
17.01.8 >
9 771829149003

911

ԱՐՏԻԿԻ ԽՈՐ թիրգ

ՀՀ ԱՊՏՎԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌԱՋԱԿԱՆ
MINISTRY OF EMERGENCY SITUATIONS OF RA
MINISTERSTVO PO CHREZVYCHAYNYM SITUACIJAM RA

ՀՀ ԱՐՏԱԿԱՐՔ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌԱՋԱԿԱՆ
MINISTRY OF EMERGENCY SITUATIONS OF RA

Կարևոր

ՀԱԿԱԿԱՐԿԱՎՅԻՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԿԳԻՆՈՒՄԻ

t2 2-9

ԱՆՎԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱԿ

t2 3

ԴՓ-Ն ՀԱՐԱԳԱ ՕՊԱՆ Է

t2 5

Լուս.՝ Կահրամ Ակունքներ

Ապատերազմած մեր հայրերը, սահմանին ընկած մեր զավակները:

Սայիսի 9-ին ստունկան շրեթի էին եկել նաև հրշեց-փրկարարները՝ կյանք ու ապագան խորհրդանշող գունագեղ փուչիկներով զարդարված, ուրախության ու սոսնի խորհրդանշից կարմիր մեքենաներով:

Մեզ համար նրանք խաղաղության պահապաններն են...

Նրանց էր միացել ՀՀ Արդարական նվազախումբը: Մինչև ուշ երեկո, մինչև ստունկան հրավառություն օրը լցված էր երգ-ուրախությանը: Եվ ցնծության ու հաղթանակի գույներ ու հույզեր ամենուն՝ Հանրապետության հրապարակից երկինք սլացող...

Սայիսի 9 ՄԵՐ ՀԱՐԱԳԱԿԸ ՄԵԶ ՀԱՄԱՐ

25 տարի առաջ ազատագրվեց Շուշի: Հայոց հնագույն բերդաբարձրի գրավումը բեկում մտցրեց Արցախյան պատերազմում: Արցախի ժողովուրդը փրկվեց ֆիզիկական բնածնությունից: Սայիսի 9-ը Արցախի բանակի կազմավորման օրն է: Մեզ համար այդ օրը Եռատոն է:

Սայիսի 9-ին աշխարհը նշում էր նաև Երկրորդ աշխարհամարտում մեծ հաղթանակի 72-րդ տարեդարձը: Աշխարհակործան այդ պատերազմուն խորհրդային բոլոր երկրներից ամենից շատ՝ 300 հազար զոհ տվեց Հայաստանը: Սակայն մենք մեր սպասելիքների տե-

րո չդարձանք: Հոյս կար, որ կազմագրվի Արևածայն Հայաստանը:

Սակայն այդպես էլ գերված մնաց:

Արցախյան պատերազմում հայերը պատմության մեջ առաջին անգամ պատերազմեցին հայրենի հողի համար:

Մեզ համար:

Դարձանք հաղթանակած երկիր ու այլև չենք պատրաստվում զոհաբերել մեր կյանքն ու ազատու-

թյունը, մեր իրավունքներն ու արժանապատկությունը:

Սայիսի 9-ին երևանում, աշխարհի շատ երկրներում խալաղության ցույցեր էին: Հաղթանակի գրոսայ-զում պար էին բժնել հայեր ու օտարերկրացիներ: Մեր կյանք ու ապագային ուղղված հաղթանակած հայացքով երթի էր եկել «Անմահ գունդր»՝ Եռատոնը դադարել աշխարհացունց արարողություն, որին ներկա էին Սեծ հայրենականում զոհաված մեր պապերը, Արցախում

ԼԻՏՎԱՅԻՆԵՐԸ՝ ՃԿՊ-ՈՒՄ

t2 7

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕՐԸ՝ ԽԱՐԱՊԻԹՅԱՆ ԿՈՎԵՐՈՎ

Կրկին մայիսի 9-ն է՝ 300 հազար հայի արյամբ դրոշմված հաղթության օրը։ Սրտի անհանգիստ թրթիռով քայլերս ուղղում են դեպի «Հաղթանակ» գրոսայգի, ուր այս մեկ օրը համերաշխորեն հատվում են ժամանակի երեք միավորները՝ անցյալը, Մերկան, ապագան։ Ափսոս, արցունքաչ և դողդոցն ծեռքերով ծափեր շայլող վետերաններից շատերը բացակա են։ Փոխարենը բենահարթակին և մարտական մեքենաների վրա ապեցնող ներկան է շարածի ու անհոգ...»

Հոր Արամ Պետրոսյանի լուսանկարը կրծքին 66-ամյա Լուսյա տատը հուչաքարի վկա Յայրենական պատերազմում զիհվածների անուններն է կարողում: «Յայրս Ծանսառու Էր, 1941-ին կրվել է Եսմինգրադում, զիհին հրազենային վճասկաժք ստացել և որպես օերի տեսահովութեա Նորմեծիա»:

Ա դիման զիրու մասավագավու օրովագուա.
Ս յստեղ սևագործ քանվոր էր աշխատում: Եղել է նաև Ֆինլան-
դիայում և Գերմանիայում, մեկ անգամ անհաջող փախուստի
դիմել Քիբունգեն քաղաքի համակենտրոնացման ծանրաթից:
Ազատ է արձակվել 1945-ի մայիսի 4-ին՝ ամերիկյան զորքերի
շնորհիվ», - պատճում է Կիհնը:

Որոշ ժամանակ ղեկավարել է ԽՍՀՄ քաղաքացիների հայրե-
նադարձության հարցերի բաժինը, իսկ 1954-ին մահացել դժ-
բախտ պատահարից: Դեռ 1922-ից տարածաշրջանային տար-
բեր մարտերում աչքի ընկած զինվորականն այդպես էլ շքան-

շանճերի չի արժանացել:

Պակովում բնակվող Պետրոսյանների ընտանիքը պատերազմի սկզբին Բաքու էր գաղթել: Լուսյա տատո Վերիիշուն է մեծ եղբոր՝ Վանյայի պատմածը, թե ինչպես էին ֆաշիստներով զմրակութում իրենց գնացը, իսկ նրանցից մեկը հատուկ նշանառության առնելի առքենական է:

տակ էր առել երեխաներին...
«Այդպես էլ Բաքվում տուն ու տեղ չդրեցինք, 1989-ին ստիպված եղամք փախչել բոլորի մասն: Նոր ժառանգներն այսօր աշխարհի տարբեր ժայրերում են, սակայն Յաղթանակի օրը բոլոր ժայրերում կատարված է»:

Հորդ միավորվում են ի հիշատակ նրա»:
Ժամանակս անսպառ չէ, այլապես կարելի է անվերջ սղագրել պատերազմի ու խաղաղության շունչն առաջ այս պատմությունները: Դաֆորդ կանգառը Շառլ Ազնավորի հրապարակն է: Ան փողային նվազախունքը հնչեցնում է Չերնեցկու «Քուղապեշտ» մարշը: Տոմի կապակցությանք երաժշտացանկը համարվել է նոր ստեղծագործություններով՝ «Կայրենիքի գինվոր», «Կարոյի պարօ» և այլն: Փ/Ժ գնդապետ, մաեստրո Մանվել Ութուզյանը հպարտանում է՝ 7 տարի շարունակ նվազախմբի տղաները տարեր ծևաչափերով մասնակցել են բոլոր տղնականագործություններին:

Սինէ ներկաները կլանված են խրոտս երաժշտությամբ, փոքրիկներն անթարսուց հետաքրքրությամբ զնուում են «911» տարբերանշանով մոտոցիկլեները։ Փրկարարը գիրկն է առնում նրանցից անճնահանարին և ցույց տալիս ծայնային ազդանշանի կոճակ։ Օրուս ապագում մը որոված է։

Արովյան փողոցն այսօր սովորականից մարդաշատ է: Արտասահմանից հյուրերը, պահպանակը ծեռքմերին, շտապում են տեղափորձել դատարկ ճանապարհում: Նիման և Յովիշան Սամվել Պետերբուրգից են, իյուր են եկել իրենց հայ ընկերություն: Երիտասարդությունը հասցեն են մի քանի օրում Կապանից մինչև Գյումրի շրջն: Արանձնական տապահողական են հաւաքանան

Մայիսի 9-ին տոնական շքերթի էին Ելել նաև հրշեց-փրկարարները՝ կյանք ու ապագան խորհրդանշող գունագեղ փուչիկներով զարդարված, ուրախության ու տոնի խորհրդանշի կարմիր մեքենաներով:

հյուրասիրությամբ: «Անցած տարի Բաքվում էինք, տեղացիներն այդքան էլ բարեհամբույր չեն գրոսաշրջիկների հանդեպ: Նախատանում ցանկացած անցորդ, քարտեզը ձեռքիդ տեսնելով, կանգ է առնում և օգնություն առաջարկում»,- ասում են աղջիկ-

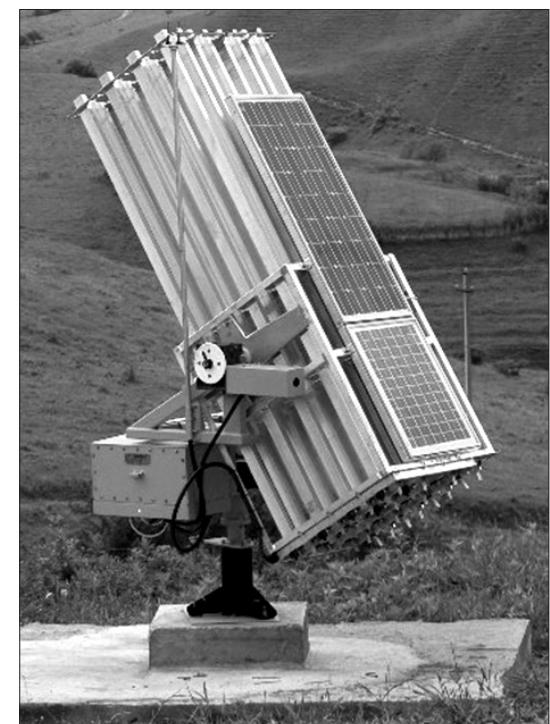
Արքայի կողմէն պատճենաբառը հայության ազգային պատճեն է և այս պատճենը պահպանվում է Հայաստանի պատմության մեջ՝ պահպանագործության մեջ:

‘Կայսր’:
Ժամը 12:45 րոպէ է: Փուչիկներով բեռնված տասնյակ փրկարական մեքենաներ Յանրապետության հրապարակի շուրջն են պտտվում: Շարդում կանգնած փոքրիկ զինվորները սպասում են՝ շունչներով պահած: Յորամյա Արտյոմն ուսն է առել խաղալիք հրացանը: Գիտի րոլոր հայտնի ազգագրական երգերը: Մոր խորպով՝ հատկապես Անկախության տոնին, դեռ լույսը չքացված, շտապում է զինտեխնիկայի շքերթի ժամանակ անենալավ դիտակետը գրալեցնելու: «Այս տարիիրում երիխանները շատ հայրենասեր են. տեղյակ են Յայրենական և Արցախյան պատերազմներից, Ծուշիի ազատագրումից, ապրիլյան դեպքերից: Եաւ գովելի է լայրից տված ռազմահայրենասիրական ուսանուածականություն» - մասնաւում է ինը:

Չորսամյա Մարտիկ Ղազարյանան ակնելու հրշեց-փրկարարական մեթենաների նըմաքցին է հետևուած: Եկել է ոգևորելու սիրայա եղան որպէս առաջարկման վայրու է աշխարհում:

Կառավարության շենքի գրեթե 80 տարեկան ժամացույցի սլաքները վերջապես ազդարարում են ժամը 13-ը։ Նարյուրավոր գույնագույն փուչիկներ երկինք են բարձրանում։ Փրկարար ծառայության տնօրեն, փ/թ գնդապետ Մուշեղ Ղազարյանը հավելում է՝ նման նորամուծությամբ ցանկացել են ժողովրդին ցույց տալ, որ փրկարարները և կիսում են այս մեջ ուրախությունը։ Բոլոր մարզերում առավտուից հրշեց մերենաներ են առել շնորհակալու տեղասահմերին և ինչպես ուսմանեն։ ■

ԴԱՎԱՏԱՆԸ ԿԳՆԻ
ԴԱԿԱԿԱՐԿՏԱՅԻՆ
ԴՐԹԻՌԱՅԻՆ
ԵՐԿՈՒ ԿԱՅԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության 2014-2025 թվականների «Հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագրով» կարևորվել է գյուղատնտեսական ռիսկերի մեղմացումը։ Իսկ 2017 թվականի ապրիլի 13-ին կառավարությունը հաստատել է բնակլիմայական աղետներից գյուղատնտեսությանը հասցվող վնասների կանխարգելման հայեցակարգը։ Բնակլիմայական աղետները մեծ վնաս են տալիս Հայաստանի գյուղատնտեսությանը։ Միայն 2016 թվականին կարկտահարություններից գյուղատնտեսությունը 34 միլիարդ դրամի մեջում է լուրջ։

Անցած շաբաթ ԱԻ նախարար Դավիթ Տօնոյանը վարչապետ Կարեն Կարապետյանին ներկայացրեց նախարարության հետազոտության արդյունքը: Արածարկվում է ստեղծել հակակարկտային փոխլրացնող համակարգ՝ ներկայիս զազագեներատորային եղանակին զուգահեռ ներդնել նաև առավել բարձր արդյունավետություն ապահովող հրթիռային և ցանցային պաշտպանություն: ԱԻ մասնագետները ստեղծել են ռադիոլոկացիոն կայանների և հրթիռային կայանների տեղակայման քառորդե, անահատեն ծախսերո:

ՀՅ կառավարության որոշմամբ հակակարկուային պաշտպանության նոր՝ հրթիռային եղանակի ներդրման պիլոտային ծրագրի հրականացման նպատակով ՀՅ արտակարգ հրավիճակների նախարարությանը կտրամադրվի մոտ 75 միլիոն դրամ Թևա-2 հակակարկուային հրթիռային երկու կայան, AC հակակարկուային 120 հրթիռ ծեղոք բերելու, կայանների ծրագրատեխնիկական և նման այլ համեմունքի համար:

Այս-ում վատահ են, որ այս ծրագիրը կնպաստի զյուղատնտեսական արտադրանքի կրորուստների նվազեցմանը և զյուղատնտեսությունում տնտեսավարողների գործունեության համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը, եկամուտների ավելացմանը և զյուղում աղքատության հաղթահարմանը, հնարավիրություններ կստեղծի զյուղատնտեսության առվա ռեսուրսային ներուժի օգտագործման և շուկայի պահանջներին համապատասխան արտադրության ծավալների ապահովման համար, կիրանի հաճրապետության գյուղատնտեսության զարգացումը, արդյունավետության ու մրցունակության բարձրացումը և արդյունքում կնպաստի երկրի պարենային անվտանգության հիմնախնդրի աստիճանական լուծմանը:

ԱՐԻ ԱՆՏՈՆՅԱՆ

Դ.Գ. Արևիկա աշքերս կլողաց՝ հետևում են անպերում անհետացող փուչիկներին: Դիրավի, խաղաղությունը բարձրագույն արժեքն է...

Զաղողաշտղանություն

Մայիսի 10-ին ՀՀ ԱխՆ-ը ցուցադրական հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություն անցկացրեց Երևանի պետական համալսարանում «Դակարակորդի կողմից ռմբակոծության դեպքում ուսանողների և աշխատակիցների պաշտպանության կազմակերպում» թեմայով։ Ստուգում էին արձագանքող ուժերի պատրաստվածությունը՝ փրկարարական և անհետածգելի վրարավերականգոնդական աշխատանքներ իրականացնելիս։

Առաջնական թեմա
3

Մեր թերթի նախորդ համարում տեղեկացրել ենք, որ ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության նախաձեռնությամբ մայիսի սկզբից Երևանում մեկնարկել է «Անվտանգության արշավ» ուղղված արտակարգ իրավիճակներում մայրաքաղաքի բարձրացմանը ու աղետների դիմումները նվազեցնելու համար։ Ծրագիրը «Աղետների դիմումների կառավարման ազգային ռազմավարության» տրամադրանության մեջ է։

Արշավի ծրագրով կազմակերպվել և կազմակերպվելու շտաբային, հատուկ տակտիկական 30 ուսումնավարժություն՝ կրթական ազգային ռազմավարության մասնավորում, բարորոշերում և մասնավոր ծերնարկություններում։

Օրինակ, մայիսի 4-ին Երևանի թիվ 98 հիմնական դպրոցում անցկացված «Երկրաշարժի դեպքում աշակերտների և աշխատակիցների պաշտպանության միջոցառումների կազմակերպումը և իրականացումը» ուսումնավարժությանը մասնակցել են ոչ միայն դպրոցականները, ուսուցիչներն ու փրկարարները, այլ նաև քաղաքացիներ, ուժիկաններ, «Գագառում-Արմենիա», «Դայաստանի էլցանցեր», «Վեռլիաջուր» ընկերությունների ներկայացուցչներ։ Իսկ մայիսի 10-ին Երևանի պետական համալսարանում կազմակերպված վարժանքի թեման է՝ «Դակարակորդի կողմից ռմբակոծության դեպքության պատրաստությունները։ Վարժանքից հետո՝ ԱՄ նախարարն ասաց, որ նանա միջոցառումները հնարավորություն են տայիս ավելի հնտանալ և բացահատել խնդիրներն ու բացքողումները, կատարելագործել հաստատության անձնակազմի՝ արտա-

ԱՆՎԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՐԾԱԿ

Դամաճայն «Աղետների դիմումների կառավարման ազգային ռազմավարության»

կարգ իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու կարողությունները։

Մեկ անգամ չեմ, որ գրել ենք, «Աղետների դիմումների կառավարման ազգային ռազմավարության» համաձայն, Դայաստանի բոլոր կազմակերպությունները պետք է աշխատական համար մասնավոր պետք է ունենան աղետների դիմումների պատահական չեմ։ Այստեղ երեխանների և պատանի-պարմանների մեջ կուտակում կա, և աղետի դեպքում հենց ուսումնական հաստատություններն են դաշնում տարիներ։

Այս մասնագետների օգնությամբ մշակ-

վել է «Ուսումնական հաստատության աղետների դիմումների նվազեցնելու և արտակարգ իրավիճակներում գործելու պահանջման մշակման ուղեցույց»։ ԱխՆ-ի հատուկ ուշադրությունն ուսումնական հաստատություններին պատահական չեմ։ Այստեղ երեխանների և պատանի-պարմանների մեջ կուտակում կա, և աղետի դեպքում հենց ուսումնական հաստատություններն են դաշնում տարիներ։

Քայլական պաշտպանության շտաբը՝ «Անվտանգության արշավի» վարժանքներում փրկարարները ստուգում են աշակերտների, ուսանողների, ուսուցիչների, դասախոսների գիտելիքներն ու գործնական կարողությունները, հմտությունները։

«Անվտանգության արշավը» շարունակվում է։

Լուս.՝ mes.am-ի

ԼԵՌԱՅԻՆ ՎՏԱՎԱԾԵՐ

Ճիշտ դահվածքը ու վարքը կօպագեցնեն դիմումները

որ, երբ մարդը, գերազանահատելով սեփական հնարավորություններն ու պատրաստվածությունը, դիմում է անխոհեմ քայլերի ու դառնում դժբախտ պատահարի պատճառ կամ, որ առավել ցավալի է, զի՞ն։

Տարածքով փոքր Դայաստանը լեռնային երկիր է, ու, բնականաբար, կան լեռնային բոլոր դիմումներ։

Լեռներում որոնողակիրարարական աշխատանքներն ընթանում են մշտական դիմումներից առավել դժվար և վտանգավոր է լեռնակիրարակարական աշխատանքը։ Լեռներում փրկարարական պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Չափազանցություն չի լինի, եթե ասենք, որ որոնողակիրարարական աշխատանքներից առավել դժվար և վտանգավոր է լեռնակիրարակարական աշխատանքը։ Լեռներում փրկարարական պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը լեռնային տարեկան պահանջանական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։ Լեռներում նման պահանջվում է բնական աղօքների անվտանգությունը առաջնահատկությունների պատճառով։

Դայաստանը

bnp...

Մասնագիտությունը դարձել է եռթյուն, մտածելակերպ, կյանքի մաս, առանց որի չեն կարող օրո՞ պատկերացնել։ Դու այդպես ես ապրում, նաև մարմնին է քեզ մղում գործողության մեջ մտնել, երբեմն էլ՝ հնքնաբերաբար, մինչև կհասցնես գիտակցել։

hCDΩ
4

ԱՆՎՏԱՆԳ ԳԱԶԱԼՅԱ- ԿԱՅԱՆՆԵՐ

ՀՅ կառավարության մայիսի 4-ի Ծիստում վարչապետ Կարեն Կարապետյանը արտակարգ իրավիճակների և տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարներին առաջարկել է նեկամյա ժամկետում կառավարությանը ներկայացնել զագալցակայանների շահագործման թերությունները վերացնելու առաջարկներ։ «Գագալցակայանների կողմից տեխնիկական անվտանգության կանոնների պահպանումը և մատուցվող ծառայությունների որակը գնահատում ենք իխսու անբավարար։ Միայն վերջին շրջանում գրանցվել են զագալցակայաններում և զագարալունների պայթելու մի շարք դեպքեր, ինը հատկապես պայմանավորված է դրանց նկատմամբ թերի վերահսկողությամբ։ Իխսու մտահոգիչ է նաև, որ մինչ օրս առկա չէ զագալցակայաններու տրամադրվող մքննողության ճշշման բոլյատրեկի չափը խախտելու դեպքերի կամխարգելման գործուն համակարգ»,- ասել է Վարչապետը։

Մայիսի 9-ին Հարթականի գրուայցում Ախ Նախարար Դավիթ Տոնոյանը, լրագրողների խորհրդով անդրադառնուուով վարչապետի հանձնարարականին, նշել է, որ կենտրոնացված կարգով ստուգվելու են բոլոր գազալցակայանները, անկախ նրանից, թե ովքեր են դրանց սեփականատերերը:

ԱՊՐԻԼԻ ԽՈՏՈՐ ՅՐԴԵՑՆԵՐԸ

2017-ի ապրիլին ՀՀ Արև Պետական հրդեհային և տեխնիկական անվտանգության տեսչությունում հաշվառվել է 252 հրդեհ՝ 76,3 մլն դրամի նյութական վնասով, վնասվածքները է ստացել 1 մարդ:

Խոշոր հռոթեալից եւ՝

4 ապրիլի, Կոտայքի մարզ, գյուղ Սայակովսկի: Նյութական վնասը 5 000 000 դրամ: Քրդեկի առաջացնան պատճառը՝ էլեկտրահաղորդակարերի կարծ միացում:

8 ապրիլի, Լոռու մարզ, քաղաք Վանաձոր, Երկարուղայինների 37 տուն: Նյութական վնասը՝ 7 000 000 դրամ: Հրդեհի առաջացման պատճառը պարզաբանվում է:

10 ապրիլի, Լոռու մարզ, գյուղ Վահագնաձոր, տուն: Նյութական վնասը՝ 22 500 000 դրամ: Յորդեհի առաջացման պատճառը՝ էլեկտրատեխնիկական բնույթի:

«Մարդկային հարաբերություններ» իրենց տեղային ուժեմնականացնական առաջնահերթ պետք է համար, որ սա ծառայություն է այնպես չի՝ գալիս ենք գո-

11 ապրիլի, Տավուշի մարզ, քաղաք Դիլիջան, Օրջոնիկիձեկի 30 տուն: Նյութական վնասը՝ 5 124 000 դրամ: Հրդեհի առաջացման պատճառը՝ էլեկտրահանուրայի արերի կարծ միացում:

13 ապրիլի, Կոտայքի մարզ, Երևան-Սևան ավտոմայրուղու, «Մերսեդես ML» մակնիշի ավտոմեքենա: Նյութական վնասը՝ 7 800 000 դրամ: Հրդեհի առաջացման պատճառը՝ խլացուցիչի մեջ գտնվող կատալիզատորի անսարքություն:

ՊԵՏՈՎԱԿԱՆ ԻՐԵԴԵՒԱՅԻՆ և ԹԵԽՄԱՆԻԼԿԱԿԱՆ ԱՆՎՈՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԹԵՍՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԱՏՎՈՎ ԿՐԵԼՈՎ ԵՎ ՀԱՍՎԳԳԵՍԸ, ԵՎ ԿՈՋՈՒՄԸ

Կարող ես՝ օգնիր մարդուն, չես կարող՝ մի՛ խանգարիր

հրամանատարն են, աշխատանքից դուրս՝ իրենց ընկերը: Ապրում են յուրաքանչյուրի խնդրով ու հոգով, հնարավորության դեպքում օգնում, աջակցում են, եթե կարողանում են, և նման դեպքերում ինձ լավ են զգում:

Այդուհանդերձ, հրամանատարը ժափուվ իշխում է ծառայության առաջին դեպքը. «Նոր է աշխատում տեսուչ, իրենից հետո պետք է արձանագրեի դեպքը, և հատ ավտոտնակի տանիքի էր այրվել, ես էլ՝ ջահել ու ամ-

փորձ տղա, մտածեցի գրքս հեշտացնելու համար մեկ առ մեկ չանդրադաշնամ, բոլոր տնակներն էլ մի արձանագրության մեջ գրեն: Այս ժամանակավա մեր պետք՝ Սամվել Արշակյանը, ականջը կանչի, ասաց՝ Պարույր ջամ, երբ ես էլ էի ջահել, քո ննան էի մտածում, պիտի վեցից էլ բացատրություն վերցնես, բա որ մեկի տերը բողոքի՞: Այդպես կոնկրետ գործողությունների մեջ մտա: Յիմա, որ տագնապի զանգ եմ լսում, անկախ ինձանից գնում եմ դեպքի վայր, առանց սպասելու՝ այդ պահին պետք եմ, թե պետք չեմ: Աշխատանքից դուրս էլ, ծանապարհին կամ որևէ տեղ, երբ դեպքի եմ հանդիպում, անմիջապես դառնում եմ մասնակից հետևանքները վերացնելու գործին՝ մասնագիտական հնտություն ցուցաբերելով: առանց հարցմելու կամ օգնության կանչի սպասելու»: Մասնագիտությունը դարձել է եւրեյուն, մտածելակերպ, կյանքի նաև, առանց որի չեն կարող օրդ պատկերացնել: Դու այդպես ես ապրում, նաև նարմինդ է թեզ մղում գործողության մեջ մտնել: Երբեմն էլ՝ ինքնաբերաբար, մինչև կիասզնես գիտակցել:

Հրամանատարով հպարտությամբ նշում է, որ տղաները նաև փուտրուում են իրենց արդարացնում, որ օրեք առաջ Արցախյան ազատամարտի հերոս Անդրանիկ Զոհրաբանին նվիրված համայնքային հուշամոնցաշրուտ Վենիկի ԴՓՁ-ն առաջնությունում գրավել է 2-րդ տեղը: Իր և ջոկատի ուժեղության վաստակությունը դաստիարակության մեջ առաջատար է առաջնային դաշտում:

Վեղիի հրեշ-փրկարաներին և հրամանատարին հպարտությամբ զնահատում է նաև Արարատի մարզային փրկարարական վարչության այն Մուրադ Մարգարյանը, ընդգծելով, որ հմուտ են և փորձառու, բոլորն էլ պատրաստված տղաներ են և իրենց առջև դրված պարտականությունները կատարում են լիարժեք. «Դրամանատարը՝ Պարույր Սահակյանն անցել է փորձություններով լի և երկարատև ծանապարհ, եղել է և տեսուչ, և հրամանատարի տեղակալ, այսօր էլ իր հրամանատարությամբ ջոկատը լուծում է բոլոր խնդիրները և հրականացնում

11.1 - LOHOUSSU

Դաշտի մեկնելուց հետո Ե

Նրանք մնալու են հրշեց-փրկարար և հարկ եղած դեպքում օգնելու են ջոկատին, որ իրենց հողն ու տարածքն է, իրդեին դեպքում ինչպես կարող են ծերթները ծալած նատել. իրենցից լավ ուրիշ ո՞վ է հասկանում էս սար ու ծորի, անտարի լեզու:

ՕՐԻՆԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

«ՀԵՄ ՈՒԹՈՒՄ ԱՊԱՏԱՎ ԴԻՍՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐԵԼ»

ԴՓԾ-Ը հարազատ օջախն է, զնալուց հետո դի մեր սուրբ է մնալու

Մայիս ամսին Արարատի մարզության վիրկարարական վարչության Վերիդի հրշեց-վիրկարարական ջոկատի անձնակազմը պատրաստվում է հրաժեշտ տալ իր երեք փորձառու հրշեց-վիրկարարներին և ճանապարհել հանգստի: Նրանք գրեթե մի ամբողջ կյանք են նվիրել ծառայությանը, որը տասնամյակներով է չափվում, և իրենց նվիրվածության ու հմտության շնորհիկ վաստակել են անփոխարինելի հանարվելու հարգանքն ու պատիվը: Այդ սարերում ու ծորերում մեծացած մարդիկ են, տարածքին ծանոթ և լավ գիտեն, թե որ ճանապարհն է դժվար և որ ճանապարհով կարելի է հեշտ անցնել: Անկախ նրանից ծառայության մեջ են, թե իրենց հանգստի օրն է, տագնապի ժամանակ, իրենց ճանապարհից, միանում են ընկերներին ու մենանում դեպքի վայր և իրենց հմտությունն ու փորձը կիրառում: Կատահ ու անհոգ ասում են, որ հանգստի մենքնելուց հետո էլ մնալու են հրշեց-վիրկարար և հարկ եղած դեպքում օգնելու են ջոկատին, որ իրենց հողն ու տարածքն է, հրդեհի դեպքում ինչպես կարող են ծերութեղ ծպական նստել, իրենցից լավ ուրիշ ո՞վ է հասկանում եւ սպա ու ծորի, ամստարի և ենուն:

15 տարվա փորձություն ունի փ/օ սերժանտ Նակոր Կարապետյանը և հենց այդ հայացքը էլ նայում է կյանքին ու աշխարհին որպես հմուտ և փորձություններով լի ճանապարհ անցած հրշեց-փրկարար: «Իսկ մինչ այդ աշխատել եմ Վեղիի ռենեկի գործարանում և 4 տարի՝ 1990-1994 թթ., մասնակցել եմ Կրիվզներին: Ուղածողի «Ուց» ջոկատի ազատամարտիկ եմ եղել, բայց հիմնականում Վեղիի ջոկատի հետ եմ մարտերի գնացել՝ զնդապետ Յայլազ Արրահամյանի հրամանատարությամբ», - ասում է նախկին ազատամարտիկն ու ներկա հրշեց-փրկարարը և սեղանին շարելով՝ ցույց տալիս

մարտական մեղալներն ու պարզեները, այդ թվում՝ նաև պատվողի Կազգեն Սարգսյանի կողմից և մերայ հենց սպարապետի անունով։ Երախսավանից է սկսել մարտական ուղին և մինչև Գորիս հասել։ «Դիմականում կրվել եմ հայ-ադրբեջանական սահմանին։ Դեռու չէի կարող գնալ, քանի որ ցերեկը կրվում էի, գիշերը գործարանում զենք արտադրում։ և զինագործ էի, և ազատամարտիկ»։ Դակոր Կարապետյանը կյանքի առաջին դպրոցն ավարտել է որպես զինագործ ու ազատամարտիկ, երկրորդ դպրոցը նույնակա ավարտում է արդեն որպես հրշեց-փրկարար՝ դարձյալ պարզմետով ու աստիվներով, իսկ թե ինչպես է սկսելու կյանքի երրորդ փուլը, ինչպիսին է լինելու այդ նոր դպրոցը. առաջմն չգիտի։ «Եվ փորձելու նմ ինչ-որ քանի վրկել, մարդկանց օգոսակար լինել, դժվար տեղերու հայտնվել ու վտանգի հեճն առնել։ Եվ հրդեհ լիմի՝ մարելու են, պատերազմ լիմի՝ զնալու են, եթե մեր երկիրը մենք թողնենք, ո՞վ է տեր կանգնելու», - ասուն է փ/ծ սերել ։

Իսկ փ/օ Ենթասպա, 2-րդ հերթափոխի պետ Ավետիք Սաֆարյանն իր Երկարամյա ճանապարհին անդրադարձ կատարելիս հիշում է, որ դեռ խորհրդային տարիներին է «միջազգային» հրեթե նարել. «1986 թվականն էր, հայ-ռուբրական սահմանը Ռուբրժիայի կողմից ռազմական ինքնարիո էր հատել: Մերոնք հետապնդել էին, ինքնարիոը բախվել էր Արմաշի սարերին ու բռնկվելով՝ ընկել: Ահազանգ ստացանք և մեկնեցինք դեպքի վայր: Մինչև տեղ հասանք, պայթած ինքնարիոի կրակն արդեն մարում էր: Ինքնարիում Երկու օդաչու էին, հիշում են, մեկը վերջին շնչում՝ դեռ թևը շարժում էր, բայց անհնար էր ինչ-որ բան փրկել, և ինքնարիոը, և օդաչուներն այրվել էին: Այդ ռուբրական ինք-

Արթիոհ հրդեհաշխման էլ են
մասնակցել»: Խոկ Երասխի կրիվ-
ների ժամանակ ամսիներով՝
գրեթե մեկ տարի, մնացել են զի-
նու գործարանի բակում ու նար-
երի թեժ կետերում: «Ամենափո-
փությունն էլ ենք էնտեղ արել:
Սակի ջևամի կողմից ամընիաս
խփում էին ու գրեթե միշտ հրդե-
ներ էին բռնկվում: Ստիպված
էինք մշտական հերթապահու-
թյուն իրականացնել»: Փօ Են-
թասպա Ավետիք Սաֆարյանը
նկատում է, որ իրենք միշտ սիրով
ու աշխատել, շատ մեծ սիրով և
դիմեց համար ովկար է կտրվել
օրլաստից: «33 տարի աշխատել
ուն, կյանքս համարյա այստեղ է
անցել և հիմա չեմ կողմնորոշ-
ում թե ինչ անոր է ամեն»:

Φίδιον, όπου ο πατέρας της ήταν ο Κώστας Λαζαρίδης, ο πρώτος διευθυντής της Επαγγελματικής Σχολής Αεροπορίας στην Αθήνα. Το μετέπειτα έτος, η οικογένεια θεωρήθηκε από την Ελληνική Αστυνομία παράνομη και ο Κώστας Λαζαρίδης έπεισε την οικογένεια να μεταναστεύει στην Αυστραλία, όπου ο πατέρας της έγινε για τρία χρόνια ο πρώτος διευθυντής της Αεροπορικής Αστυνομίας της Μελβούρνης.

նակ, երբ երիտասարդ վարորդը էլք կարողանում ջուր մատակա-
րարել, քանի որ մերենան անս-
պատելի խնդիր էր ունեցել, այդ
պահին կանչում են արձակուր-
դում գտնվող Տոնոյանին, որն էլ
մի ճեռքով ջուր է տալիս, իսկ
յուս ճեռքով մերենան նորոգում,
ոնչի շնորհիվ է պատվով են
դուրս գալիս հերթական դեպքից
ու փորձությունից: Փորձառու
վարորդը նշում է նաև, որ Արցախ-
ան շարժման տարիներին հրշեց
նասը ազատամարտիկների
տումբ ուներ, որ հերթափոխի
օրերին գալիս էր աշխատանքի,
ուկ ազատ օրերին զենքը ճեռքին
գտնում սահման պահելու. «Գալիս
էնիմ սմենի ու հենց լստեղից էլ
գտնում սահման: Սամանկցել եմ և
Տիգրանաշենի ազատագրմանը,
և Խաչիկ գյուղի պաշտպանու-
թյանը, և մեր բոլոր սահմանային

Կրիկմերին: «Սարգապետունի» ջուկասի կազմում են մասնակցել մարտերին, Վազգեն Սարգսյանը կողմից ինձ երկրապահի գրքով էլ է տրվել, բայց հետո շինուածին նորո չհանեցի, ինձ չէին հետաքրքրում նման բաները, ես իսկ երկիր էի պահում, իմ ընտանիքը՝ պաշտպանում»: Փ/օ սերժանտ Սուլեյ Տոնոյանը չի հանարում թե վերջնականապես հրաժեշտ է տալիս ջոկատին ու իր կյանքի ժամանակը դարձած ծառայությանը. «Հարազատ օջախն է գնալուց հետո ել մեր տունն և մնալու: Ելի գնալ-գալ լինենու ենորդից իմ գիտելիքներն ու փորձն ինքնամփակությունը են լրացներին»:

Երիխ»։ Յրանանատարին շարունակում է կարծես համատեղ ցավը կիսելով, Արարատի մարզպային փրկարարական վարչության պետ Սուրադ Մարգարյանը. «Ես չեմ ուզում, որ տղաներն այսօր կենսաթոշակի անցնեն, որովհետև նվիրված են եղել, իրենց աշխատանքը տեսել ու զնահատել եմ՝ մշտապես վերահսկելու ծառայությունը։ Անկեղծ ասած չեմ ուզում իրենց ազատման դիմումը ստորագրել, մի տարի եմ մնային, օգոստ կիմներ մեր ընդհանուր աշխատանքին, քանի որ նոր եկորները կիասկանային, թե ինչ նվիրվածությամբ է պետք ծառայել, բացի դրանցից, իրենց փորձն ու հնությունը կփոխանակեին նորեներին»։

ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻ

ՀԱԿԱԿԱՐԿՏԱՅԻՆ ԿԱՅԱՆԵԼԵՐԻ ՎԵՐԱԳԹԻՆՈՒՄ

Մայիսի 6-ին ՀՅ Ար ճախարար Դավիթ Տոնոյանը և Ucom ընկերության գործադիր տնօրեն Ջայկ Եսայանը ստորագրել են աջակցության վերաբերյալ պայմանագիր, ըստ որի՝ Ucom-ն արդիականացված երկարտանի մողեններ կտրամադրի բջջային կապով աշխատող հակակարկտային կայաններին:

Այս հնարավորություն կտա կրծա-
տել տեխնիկական թերությունները և
կապահովագրի համակարգը նախսկի-
նում արձանագրված խափանումնե-
րից: Այդ նպատակով Ucom-ը ներդրել
է 15 մլն դրամ: Սոդեմները կտեղադր-
վեն կարկտահարության հնարավոր
վտանգ պարունակող համայնքներում
գործող կայաններում: «Դեռ 5 տարի
առաջ սկսված քննարկումներն այսօր
տեսանելի արդյունք են տվել: Դակա-
կարչության կայանների արդիակա-
նացման արդյունքում համակարգի
խափանման հավանականությունը
գրեթե չեղոքացվում է բարձրացնելով
բնական աղետներին զյուղական տն-
տեսությունների դիմակայունության
մակարդակը: Ծնորհակալ ենք մեր
համակարգի հետ ծիշու և արդյունա-
վետ համագործակցության համար», -
ասել է նախարար Դավիթ Տիգրոսին:

Կարևորելով համագործակցության կարևորությունը՝ Հայկ Եսայանը նշել է. «Մեծ պատրաստակամությամբ ենք մասնակցել քննարկումներին, որոնց արդյունքում խոստացել է միջոցներ ձեռնարկել զյուղատնտեսության ոլորտի զարգացմանը խոչընդոտող օդերևութաբանական խնդիրները լուծելու ուղղությամբ: Այժմ ուրախությամբ փաստում ենք, որ այս ներդրման արդյունքում արդիականացված՝ 3G նորեմները թույլ կտան առավել արագ արձագանքել և կանխել հնարիակոր աղետոր»:

«Հիդրոօներևութաբանության և մթնոլորտային երևութեաների վրա ակտիվ ներգործության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի տնօրին Լևոն Վաղրամյանի խոսքով՝ նոր մոդեմները լուրջ խնդիրների լուծման հնարավորություն են. «Այսպիսով՝ մեկ կապի աշխատանքի ուշացման կամ խափանման պարագայում հնարավոր է գործի դնեն մյուսը և ժամանակին ուղարկել SMS-ները, որոնց օգնությամբ գործարկվում են հակակաղկությունները: Սա վկայում է, որ կրկնակի նվազում են կայանների խափանման ռիսկերը», - Վատահեցրել է Արմեն Մարտիրոսյան:

Է ՀԱՆՈՎ Վարդասյանը:

Կարևորելով հաճրապետությունում
աղետների ռիսկի նվազեցման գոր-
ծընթացը՝ կողմերը նշեցին հետագա
համագործակցության այլ վեկտորներ
ևս, որոնք ուղղված կլինին բնակչու-
թյան դիմակայունության մակարդակի
բարձրացմանը:

Նշենք, որ մեր երկրի տարածքում տարբեր տարիների գրանցվել են կարկտահարության դեպքեր, որոնք մեծ չափերի վնասներ են հասցրել ինչպես զուղատնտեսությանը, այնպես էլ ռնակարգաբանը:

բջային օպերատորի վայր:

Վերը նշված ՀՀ ԱխՆ և Սօօմ ընկերության միջև ստորագրված պայմանագիրը հնարավորություն կտա առավելագույնս բացառել ննան դեպքերը:

ՀՅ Կառավարության որոշմամբ հակակարկտային
պաշտպանության նոր՝ հրթիռային եղանակի ներդրման
պիլոտային ծրագրի հրականացման նպատակով ՀՅ արտակարգ
հրավիճակների նախարարությանը կտրամադրով մոտ 75 մլն
դրամ Թևայ-2 հակակարկտային հրթիռային երկու կայան, AC
հակակարկտային 120 հրթիռ ձեռք բերելու, կայանների
ծրագրատեխնիկական և նման այլ ծախսերի համար:

ՀԱԿԱԿԱՐԿՏԱՅԻՆ ՀՐԹԻՌԱՅԻՆ ՊԱՏՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր փուլ մթնոլորտային երևույթների դեմ դայրարում

Լեռնային բարդ ռելիեֆով պայմանավորված՝ Հայլատանը համարվում է աշխարհի կարկտավտանգ տարածքներից մեկը: Գրեթե ամեն տարի կարկտահարության հետևանքով գյուղացիական տնտեսությունները մեծ վնասներ են կրում: Վերջին 30 տարվա վերլուծության արդյունքի համաձայն ամեն տարի ոչնչանում է բերքի մոտ 5,5 տոկոսը. իսկ առանձին տարիների՝ մինչև 14 տոկոսը: Այսօր կարկտից բերքը պաշտպանող հիմնական միջոցները համարվում են զարգացներատորային եղանակով գործող հակակարկուային կայանները: Այսօրվա դրությամբ երկրի տարածքում գործում է 496 հակակարկուային կայան, որի շնորհիվ հնարավոր է պաշտպանել մշակվող հողատարածների մոտ 10 տոկոսը միայն: Կիրառվող այս մեթոդի արդյունավետությունը կազմում է 50 տոկոս: Սահանգատները փաստում են, որ կայանների գործարկման արդյունքում վերջին տարիներին որոշ չափով մեղմնել է խնդիրը, սակայն հողատարածների լիարժեք պաշտպանության համար հակակարկուային պաշտպանության առավել արդյունավետ համակարգի ստեղծման անհրաժշտություն կա: ՀՀ վարչապետ Կարեն Կարապետյանի հանձնարարությամբ, վերջին մեկ ամսում ՀՀ Արևարտությունն այդ ուղղությամբ ծենարկել է ակտիվ աշխատանքներ: Նախարարության ֆինանսավորմամբ ՌԴ առաջատար «ԱՆՏԻԳՐԱՎ» գիտարտարական կենտրոնն ուսումնասիրություններ է կատարել մեր երկիր 1 մը 134 հազար հա տարածներում: Հետազոտության արդյունքներով նշվել են առավել կարկտավտանգ գոտիները, ստեղծվել ռադիոլուգացիոն կայանների և հրթիռային կայանների տեղակայնան քարտեզ, կատարվել ծախսերի գնահատում:

Գյուղացիական ցանքատարածություններն ու պտղատու այգիներն աճբողջական պաշտպանության տակ առնելու և կարկտահարության վճանները նվազագույնի հասցնելու նպատակով՝ Հյաստանում սկսում է ներդրվել հակակարգային փոխարացնող համակարգ՝ ներկայիս գազագեներատորայինների գումարելով նաև հրթիռայինը։ Սայիս 4-ից արդեն շրջանառության մեջ է դրվել ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ, որով առաջարկվում է սկսել հրթիռային պաշտպանության մեկնարկային ծրագիր։ Առաջին փուլով այս տարի նախատեսվում է 2 ավտոմատ հրթիռային արձակիչ կայան տեղադրել Արագածոտնի և Լոռու մարզերում տեղակայված ներկայիս 2 ռադիոլոկացիոն կայանների դիտարկման տիրույթում։ Այս ծրագրով կարդիականացվի Արագածոտնի ռադիոլոկացիոն կայանը, ինչի արդյունքում շահագործման ժամկետը կերպարի ավելի քան 10 տարով։ Ընդհանուր առմանք՝ ծրագրով առաջարկվում է 1 մլն 100 հազար հա գյուղնշանակության տարածք պաշտպանելու համար ևս 4 ռադիոլոկացիոն կայանների, 68 հրթիռային արձակիչ կայանների ձեռքբերում և տեղադրում

կարկտավտանց բնակավայրերում:

Մասնագետների վերլուծությամբ՝ Յայաստանում առավել արդյունավետ և ֆինանսավեն նպատակահարմար է հենց հրիոյային կայանի գործարկումը, քանի որ մոտ 5 հազար դոլար արժողությամբ զազագեներասորային կայանը պաշտպանում է ընդամենը 80 հա, իսկ 18 հազար դոլար արժեցող հրիոյային կայանը՝ ավելի քան 200 անգամ մեծ տարածք՝ մոտ 18 հազար հա: Բացի դրամից, եթե զազագեներասորային եղանակով գործարկվող հակակարևորային կայանի արդյունավետությունը կազմում է 50 տոկոս, ապա տեխնիկավեն ավելի հզոր, ժամանակակից գիտական, մեթոդական կատարյալ բազա ունեցող ռուսական հակակարևորային պաշտպանության ավտոմատացված հրիոյային կայաններն ի վիճակի են կարևորի հետևանքով հասցելիք վնասներով կրծատել միջինը 80-90 տոկոսով: Կատարված հաշվարկների համաձայն՝ ամբողջ համակարգի սպասարկման համար տարեկան կապահանջվի առավելագույնը 5 հազար հրիոյային միջինը գյուղատնտեսությանը կարևորահարությունից հասցվող վնասը միայն 2016-ին կազմել է մոտ 70 մն դոլար:

«Մինչև 1991 թվականը Հայաստանում գործող հրետանային մասսամբ հրթիռային համակարգով հակալարկուտային պաշտպանության 11 ջոկատների ու 60 հրթիռահրետանային կետերի փոխարեւությամբ պաշտպանության է ստեղծել պաշտպանության նոր ավտոմատացված համակարգ, որը կներառի 5 ռադիոլուսացքին հակալարկուտային կետերի ռոներ՝ 4 նոր դրակերպային ՃՊՌ 10 ռադիոլուսացքին կայաններով, հակալարկուտային ջոկատ և 7 հատ առանց անձնակազմի աշխատող ավտոմատացված հրթիռային կայան, որը մոտ երեք անգամ կը ճատի կազմակերպատեխնիկական ծախսերը», - ծրագրի մասին մանրամասները «Քիչորողերևութաբանության և մինուրտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության ծառայություն» ՊՈԱԿ-տնօրենի տեղակալ, «ՄԵՎԱՆ կենտրոնի պետ Սուրեն Հովսեփյանը՝ ընդգծելով, որ հակալարկուտային պաշտպանության իրականացման համար ծախսերը փոխհատուցվում են միջինը 5-16 անգամ կախված պաշտպանվող զյուղատեսական մշակաբույսերու արժեքից (ծխախոտ, այգիներ, խաղող, բանջարեղեն, հացահատիկա արևածաղկի և այլն):

լով աշխարհաքաղաքական իրավիճակներից, այդ մեթոդի կիրառումը ներ երկրում հնարավոր չի եղել, քանի որ իրթիոներն անկառավարելի էին և չէի բացառվում, որ դրանց հետագծով անկումը և պայթունը տեղի ունենար հարևան երկրների տարածքներում։ Սուրեն Շովեսեփյանի խոսքով՝ Աներկայիս իրթիոնային արձակից կայանքների որակի և ավտոմատ կառավարման արդյունքում բավականին բարելավել է կիրառվելիք մեթոդը. ինչի շնորհիվ նախկինոց ավելի մեծ արդյունք է ակնկալվում։ Բացի դրանից, Աներկայիս իրթիոները պայթուցիչ նյութեր չեն պարունակում, ի տարբերություն նախկինին, և արձակումից հետո արտանետվող բազմաթիվ մանր ճամանիկները վտանգ չեն ներկայացնում շրջապատի համար։

«Նոր տեսակի հրթիռները փոքր քաշ ունեն, սկզբնական արագությունը նախակինում կիրավող հրթիռներից 4-5 անգամ ավելի մեծ է, այդ իսկ պատճառով քամու ազդեցությունը չի կարող դրանք շեղել ուղեծքից: Դրթիռները վստանգավոր չեն նաև ինքնարթիռների համար, քանի որ գործարկման առավելագույն բարձրությունը 6,5 կմ է, իսկ ինքնարթիռները թռչում են 8-12 կմ բարձրության վրա: Սյուս կարևորագույն առավելությունն այն է, որ ամբողջությամբ ավտոմատացված է, սպասարկող անձնակազմ չի պահանջում հրթիռային կայանի մոտակայքում: Ցուրաքանչյուրը կայանը 36 հրթիռ է պարունակում, իսկ մեկ գերեզմող ամպի վրա ծախսվում է 20 հրթիռ, 36-ը բավական է մեկ, երկու և ավելի ներզործության համար», - հավելում է «ՄԵՎԱՆ» կենտրոնի պետը:

Ի դեպ, ժամանակակից տեխնիկական նորարարությունների և ծրագրային գործիքների ճիշտ կառավարման շնորհիկ մեթոդն անվտանգ և կիրառելի է նաև սահմանային գործությունների համար:

Նամերձ հանայքներում:
Քրիստոն նեթողով հակակարկ-
տային պաշտպանության իրակա-
նացումից հետո, արդեն, մասնա-
գետներն առավել նպատակահար-
մար են հաճարում զազագեներա-
տորային հակակարկտային կա-
յանները տեղափոխել հարավ-
այինտասն աետական սահման:

ԱՌԱՐԴԻ ԱՄԵՆՎԵՐԿԱՐ ԳԻՓԼԱՅՆԸ՝ ԵՆԹԱՎԱՆՈՒՄ

ହେଲାମିଙ୍ 11 କମ ହେରାପୁରୀତେଜ୍ୟାନ ପୂର୍ବ ଫଟନ୍ଫଲ୍ ତମିର୍ବାଦା
ଅଗ୍ରିତ୍ତର ଧାରଦେଳ କେ ପ୍ରସୁଷାର୍ଥୀତେଜ୍ୟାନ ଅକ୍ଷିତ୍ତିର ଫଟିଥିବା ଉଚ୍ଚତ୍ତେ
ହାନଦିଶୁଟ୍ଟ ଲ୍ଯାହରଦ୍ରେବ ପ୍ରାଯେଲ୍ବେଲ୍ଟ ଟାରାଟାଟେସାଲ୍ ହିନାରାପୁରୋ-
ର୍ଥୁନ୍ଦିନ୍ଦ୍ର କାନ୍. ଖର୍ପିଲ୍ବାଦ୍ରି ଅପାରାତସାଟ୍ଟୁମ୍, ମାସନାକ୍ଷେତ୍ରେଜ୍ୟାନ
ହାଗାରହିନମନ୍ଦ୍ର, ଦ୍ଵାରାମାଘାଗ୍ରେନ୍ ମୁହିଲାର୍ଜାପାଦ୍ରିହାର୍ଜାକ୍ଷୁନ୍ଦ୍ର
ଅଲାହିକାନ୍ ମାରାକାଫେଟିହିନନ୍ଦେର୍ପାଲ୍... ଚନ୍ଦ୍ରପର୍ବାନ ଅଜୁ ଫଟଟିତ୍ତିରିକ୍
ଅନିକ୍ଷେତ୍ରାନ୍ତିମ କେ ଫଟନ୍ଫଲ୍ ନାଳ୍ ଯେଲ୍ ଏକ୍ସଟ୍ରେମ୍ ପାର୍କ୍-ର୍ ଆପାଧିନ୍ଦ୍ର
ଜାଯାପାତାନ୍ତିମିମ୍, ତ୍ରିମେତ୍ର ପ୍ରସୁଷାର୍ଥୀତ୍ତିକ୍ରମେର୍ଦ୍ର ହିନାରାପୁରୋତ୍ତେଜ୍ୟାନ
ନୁହେନ୍ ଓପିକ୍ରେଲ୍ ଟ୍ରସଟର୍ରେନ୍ଡାମ୍ବୁଲ୍ବେଲ୍ ଅପରିତ୍ତି ମି ଶାର୍ପ ଓରାପ୍ରାଇଟ୍ରେଜ୍ୟୁନ୍ଦ୍ରେର୍ହ୍
zip line (ଅପାରାତ୍ମନ୍ ଦ୍ଵାରାନ୍ତିମ୍ ରୋହିର୍ ଅନିନ୍ଦନ୍ତି ପ୍ରାଯ୍ୟ-
ଜ୍ଞାନ୍ପାଲ୍), paragliding (ରୋହିର୍ ଗିର୍ଜାପାତାପାତା ରାହଦେଲ୍ନିର୍ହେଲ୍), rope
park (ଦ୍ଵାରାନ୍ତିମ୍ ଫଟର୍ଦ୍ରିଲ୍ବେଲ୍ନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରାର୍ଥି ପ୍ରାଯ୍ୟପାଲ୍), off-road
(ଅପନ୍ତିର୍କ୍ରେଟ ଦ୍ଵାରାପାରାହାପ୍ରାଇଟ୍ରେକ୍ ଟେଲାନ୍ଦ୍ରେର୍ପାଲ୍), mountain
biking (ଲେବେନ୍ଜାନ୍ ହେତ୍ବାନ୍ଦିଲ୍ବାପାରିପାଠ୍) କେ ଅଜ୍ଞାନ୍: ଆପାଧିକାଜ୍ୟାନିମ୍ ଅଜୁ-
ତ୍ରେତ୍ତି ଧ୍ରୁବାପ୍ରିତ୍ତିମ୍ କେ କାରୋଟ୍ରେଲ୍ ନାଳ୍ ଅଜ୍ବାରିହି ଅନ୍ଦନାକ୍ରିକାର
ଘିଫିଲ୍ବାନ୍ଦ୍ର: ଶୋକ୍ ନାକ୍ରେନ୍ଟିଲ୍ବେଲ୍ ମନ୍ତର 1300 ମ୍ ରାହଦ୍ରିଲ୍ବେଜ୍ୟାନ
ନୁହେନ୍ ଟେଲାନ୍ଦ୍ରେର୍ପାଲ୍ ଘିଫିଲ୍ବାନ୍ କାରୋଟ୍ରେଲ୍ ପାଣାକ୍ଷାରିତ୍
Yell Extreme Park-ର୍ହିନ୍ କେବେଳ୍ ଦ୍ଵାରାଦ୍ର ଟ୍ରସଟର୍ରେନ୍ଦା ନାହାପଦ୍ରେର୍ହି
ହିନ୍ଦନାହରିନ୍: ଘିଫିଲ୍ବାନ୍ ରାହଦ୍ରିଲ୍ବେଜ୍ୟାନ ଲ୍ଯାନ୍ଦ୍ରେଲ୍ କେ 200-300 ମ୍,
କ୍ରିକାର୍ପିଲ୍ବେଜ୍ୟାନ କ୍ରିକାର୍ପିଲ୍ବେଜ୍ୟାନ 2680: ଶିନ୍ଜ୍ 120 କମ୍/ଦ ଅରାପ୍ରାଇଜ୍ୟାନ ଘିଫିଲ୍ବା-
ନ୍ଦ୍ର ରୋହିର୍ କୁଟିଲ୍ 3 ରାପ୍ତି: ଜାମନ୍ଦନାଟାପ୍ରାଇଜ୍ୟାନ ହାମାର ନ୍ଦ୍ରେନ୍
ଅଜ୍ବାରିହି ଅନ୍ଦନାକ୍ରିକାର ଘିଫିଲ୍ବାନ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠିକାଜ୍ୟାନ କେ 2545 ମ୍,
ଦେଖାପାତାନ୍ଦ୍ର ଅପିତ୍ତ ରାନ୍ 100 ମ୍-ପ୍ର କ୍ରିକାର:

Ծովագալում պատճենահանումը կազմությունը կատարելու համար առաջին անգամ կատարվել է 2015 թվականի մայիսի 4-ին Indieiegogo համաֆինանսավորման միջազգային հարթակում

մեկնարկել է դրամահավաքը: Նախագծի ընդհանուր արժեքը՝ 200 հազար դոլար է, որից 180 հազարն արդեն կա: Մեկնարկած դրամահավաքը կտևի 30 օր, անհրաժեշտ է հավաքել մնացած 20 հազար դոլարը:

2015-ից Ենոքավանում իրազործվող Yell Extreme Park նախագծի հիմնադիր Տիգրան Չիբուխյանը մեզ տեղեկացրեց, որ մայիսի 9-ի դրությամբ դրամահավաքին արդեն միացել է մոտ 70 հոգի՝ Հայաստանից, Ուստաստանից, Ամերիկայից, ինչպես հայեր, այնպես էլ օտարազգիներ: «Կարծում եմ ամառվա կեսերին մեզ կիաջողովի կառուցել զիվյանը: Զիվյանը կործարկենք ԱԻՆ-ի մասնագետների փորձարկումից և թույլտվությունից հետո միայն», - նշեց զրուցակից և տեղեկացրեց, որ զյուղում արդեն կա զիվյանի 5 զիժ, սա կլինի 6-

የጥ እና ወጪዎች በመሆኑ የሚከተሉት ደንብ መሆኑን የሚያሳይድ ይችላል፡፡

2016-ին 10 հազար գրքուաշղիկ է այցելել Ենոքավան՝ մոտ 25 տոկոսը այլ երկրներից: Հարցին, թե ովքե՞ր են հիմնականում այցելում, գյուղապետը պատասխանեց. «Բայց ովքե՞ր չեն գախի. Եվլոպահի, արար, աֆրիկացի, ինչ ազգի ներկայացուցիչ ասես՝ գալիս են: Մեր բնությունը գրավում է բոլորին, ոդք՝ անապական, բնամթերքը՝ էկոլոգիական մաքուր, հանգստի կազմակերպման միջոցներն եւ բազմազան, իսկ տեղացիներն էւ ամսահաման հյուրընկալ ու բարեփոխու: Գյուղապետ Անդրանիկ Զիրուխյանի խոսքով ոչ ոք գյուղից դժգոհ չի հեռացել: Գյուղում այսօր 4 հանգստյան տներ կան, որոնք որաբան և ավանդաբան են ու որոնքնաւու:

շշունով դրասց վակվելաս ամ մեց յիշրօնսակ:

Տուրքական շնորհիկ օրեցօր հաճայնքի կյանքն ավելի է աշխատանում փաստում է գյուղապետը: Ենթավանի զարգացման ծրագրերը նաև կառավարության ուշադրության կենտրոնում են: 612 բնակչի ունեցող գյուղից արտազարդ չկա: ■

Էջը՝ Մերի ՍՈՂՈՄՈՆՅԱՆԻ

ՀՅ ԱԽՆ ՃԿՊԱ Ստեփանավանի միջին մասնագիտական ուսժրագրերով
առաջին կուրսի 5 ուսանողները «Ձինիշյան հիշատակի հիմնադրամ»՝
«Քանավեճեր՝ առողջ և գիտակից հասարակության նախադրյալ»
ծրագրով կազմակերպած մրցաշարում գրադեցրել են առաջին տեղը:
Դադարանական ավելի է արժեկուլում, քանի որ նրանց մրցակիցները
Դայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի Վանաձորի
մասնաճյուղի, Վանաձորի պետական համալսարանի և Սպիտակի
պետական գյուղատնտեսական քոլեջի սաներն էին:

ԼԻՏՎԱՅԻՆԵՐԸ ճԿՊԱ-ՈՒՄ

Մայիսի 5-ին ՀՅ ԱԻՆ ԾԳԲԱԺԴԱՅԻՆ Կառավարման պետական ակդեմիա էին այցելել Հայաստանում Լիտվայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Երիկսա Պետրիկասը, դեսպանատան այլ աշխատակիցներ՝ կանանց ու երեխաների ուղեկցությամբ՝ 15 հոգի: Նախաձեռնությունը հենց լիտվացիներին էր, իդենք էին ցանկացել ներսից տեսնել եղակի բուհը:

Հյուրերը ծանոթացան ակադեմիայի հնարքավորություններին, հայ փրկարարների տրամադրության տակ եղած սարքեր-սպառքավորումներին, տեխնիկական միջոցներին հանդերձանք, կտրող գործիքներ, պաշտպանիչ ակնոցներ և այլն: ճԿՊՄ մշակույթի կենտրոնի դպրոցահասակ երեխաները ներկայացրեցին «Աղետիկը» երաժշուական բեմադրությունը, իսկ ակադեմիայի մասնագետները խոսեցին Հայաստանում առկա բնական և տեխնիկածին ռիսկերից, ազգարարման համակարգից, ճառագյուղային վտանգներից, աղետի ժամանակ ծիցու վարքականությաց, տարհանման կարգից, պաշտպանության անհատական միջոցներից: Թեմաները հետաքրքիր էին հյուրերին: Պարզվեց, որ լիտվացիները շատ են սիրում շրջել Հայաստանի տարրեր մարզերում և հատկապես տպավորված են Վայոց ծորով ու Սյունիքով. Նորավանք, Տաքը և այլն: Զբանաշրջության սիրահար դեսպանն է հարցրեց: ինչպէ՞ս է կազմակերպվելու դիվանագիտական ներկայացուցչության աշխատակիցների տարիանումը, եթե աղետ է եղել ոչ աշխատանքային օրը, և դիվանագետն էլ ոչ տանն է, ոչ աշխատավայրում, հեռավոր մի մարզում է: ճԿՊՄ մասնագետները բացատրեցին, որ Հայաստանի քաղաքացիական պաշտպանության հանակարգում սահմանված է տարիանման երկու տեսակ. աշխատավայրից և ըստ տարածքների: Ոչ ոք չի անտեսվի, ոչ որի չեն մոռանա:

Հայաստանում Լիտվայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Էրիկաս Պետրիկասն այցի ավարտին ասաց, որ հանդիպումը կարևոր էր դիվանագետների և նրանց ընտանիքների համար. «Դայաստանի նման հյուրընկալ երկրում ծառայող դիվանագետներս և մեր ընտանիքները մշտապես զգում ենք ձեր մությունը՝ թե պաշտոնական, թե ոչ պաշտոնական շփումներում»:

Ի նշան երախտագիտության դեսպանը ճզնաժմային կառավարման պետական ակադեմիայի մասնագետներին նվիրեց լիտվացի՝ արվեստի պատմաբան, համեմատական արվեստի հետազոտության հիմնադիր Յարգիս Բալտրուշայտիսի և Կալիֆոռնիայի պետական համալսարանի հայոց պատմության և արվեստի ամբիոնի պատվավոր պրոֆեսոր Տիգրան Քույնջյանի «Զուղան Արարս գետի ափին և նրա հուշակորողները» պատկերազարդ գրքի հայերեն տարբերակը։ Յուրգիս Բալտրուշայտիսը Զուղան խաչքարերն ուսումնասիրել է 1920 թվականին, ուսումնասիրությունը անգլերեն լեզվով գրքի տեսքով հրատարակվել է 1986 թվականին Լիսարում «Գյուղուստ Գյուլբենկյան» հիմնադրամի հովանավորությամբ։ Գրքի հայերեն տարբերակը հրատարակվել է 2015 թվականին Երևանում։ Դեսպան Էրիկա Պետրիկասը հաճեկիորեն զարմացել է, որ Հայաստանում Յուրգիս Բալտրուշայտիսին ավելի լավ են ճանաչում, քան հայրենիքում։ Ցավոք, Յուրգիս Բալտրուշայտիսի ուսումնասիրած-լուսանկարած խաչքարերը հիմա չկան։ 2005 թվականին ադրբեջանցի վանադալները նուրբերով ու ծանր շինարարական տեխնիկայի գործադրմանը ոչնչացրեցին Զուղան խաչքարերը։

Էռև.՝ Վահրամ Ավոզյան

**ՄԵԿՆԱՐԿԵԼ ԵԼ
ճԿՊԱ-Ի ԱՄՓՈՓԻՉ
ԱՏԵՍՏՎԿՈՐՄԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Այս տարի մայիսի 4-27-ը, արդեն 11-րդ անգամ, ՀՀ ԱԻՆ ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայում անցկացվում են ամփոփիչ ատեսավորման պետական քննություններ բակալավրի և միջին մասնագիտական կրթական ծրագրերով՝ վեց մասնագիտությամբ։ Ճգնաժամային կառավարում, փրկարարական գործ, հրդեհային պաշտպանություն, քաղաքացիական պաշտպանություն, պաշտպանություն արտակարգ իրավիճակներում, տրանսպորտային և հրշեց-փրկարար հաստուկ տեխնիկայի շահագործում և սպասարկում։ Պետական քննություններին մասնակցում է 240 ուսանող-շրջանավարություն։

25-ամյա բուհն արդեն ավելի քան 1500 սասնագետ է տվել հասարակությանը, որոնցից շատերը իման հրժեց-փրկարարական ջոկատների փոխհրամանատարներ ու հրամանատարներ են, քաղաքացիական պաշտպանության և աղետների ռիսկի կռուպարման ծրագրերի պատասխանատուներ:

Տարեցութիւնը կազմութիւնը պահպանական է:

գետի վրայով, արգելմբների հաղթահարում, ճահճի հաղթահարում, վրանի տեղադրում-հավաքում, ժայռանազցում Վերեբ-վայրէց և կախովի անցում: Նաև խոհարարություն և երգուապար: Առաջնության չորս օրվա ընթացքում թիմեր իրենց են պատրաստել իրենց կերպակութը, իսկ երեկոյան մեր երգուապարով հավաքվել խարույկի շուրջը: «Սա մեծ փորձ էր երեխաների համար և նոր ծանրությունների լավ առիթ: Երեխաներն այցելել են նաև Շուշի, մշակույրի օջախներ՝ թագմարաններ, պատկերասրահ, ծամորացել Արցախին», - տեղեկացրեց Ռադիկ Միսիքոսյան:

Արցախում ննան առաջնություն
առաջին անգամ էր կազմակերպ-
վում: Բայց ճԿՊԱ բոլեքի սաների
համար սա առաջինը չէր: Մերոնք
մշտապես տարրեր արշավների ու
հավաքների են մասնակցում, իսկ
Արցախ մեկնելու նախորդ օրը՝
մայիսի 4-ին, մասնակցել էին Երև-
ան քաղաքի տուրիստական հայ-
րենագիտական մրցումներին և
«Արաշին բուժօգնություն» անվա-
նակարգում առաջին տեղը գրա-
վել:

ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԶՈԼԵԳԻ ՍԱՆԵՐԻ ՀԵՐԹՎԱԿԱՆ ՀԱԳՈՐԴԻՑՅՈՒՆ

Մայիսի 5-8-ը Արցախի Հանրապետության մայրաքաղաք Ստեփանակերտում կայացել է Զբոսաշրջային հանրահավաքի բաց առաջնություն, որին մասնակցել է 16-17 տարեկան պատանիների և աղջիկների ուր թիմ, այդ թվում՝ ՀՀ ԱԻՆ ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայի քուեցի երկու թիմ՝ ընդամենը 18 սովորող (ամեն թիմում՝ երեք աղջկի, վեց տղա) ԵԿՊԱ փրկարարական ֆակուլտետի հեկան Գևորգ Շովակինյանի և ԵԿՊԱ դոցենտ Ությիկ Մխիթարյանի գլխավորությամբ։ Մեր սովորողներից չորսը՝ Կարինե Գալստյանը, Կարեն Սանովյանը, Մարգարետ Մելիոյանը, Օմար Մամեյանը, երրորդ տեղ են զբաղեցրել։ Թիմային հաշվարկով նույնպես

Զքսաշըքային հանրահավաքի
բաց առաջնությունը կազմակեր-
պել էր Արցախի հանրապետու-
թյան Ստեփանակերտի մամկա-
պատանեկան ճարզադպորը,
մեր թիմերի մասնակցությանը մե-
ծապես աջակցել էր Հայաստանի
Հանրապետության կրթության և

գիտության նախարարության
մանկապատաճեկան հանրապե-
տական կենտրոնը: Միջոցառությ
ունի վիրածական մայիսյան եռաստ-

Ուղիղ Մխիթարյանի խոսքով՝
առաջնության ծրագրում ներառ-
ված էին լեռնափեկարարական
վարժանքների խմբի հիմքում եր.
Կողմնորոշում, գերանով անցում

Էջը՝ Արամ ԶԱՔՈՐՅԱՆԻ

